

PÖLLUMAJANDUSTOOTJA, HOBUSEKASVATUSPETSIALIST ÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA

Sihtrühm	Vähemalt keskharidusega õppija kellel on omandatud valitud suuna 4 kutsekvalifikatsiooni tasemele vastavad kompetentsid		
Õppevorm	Statsionaarne		
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	JUHTIMINE JA MAJANDAMINE	7,5	A. Kupp, R. Türk, K. Vreimann
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane koostab hobusekasvatusega seotud äriplaani, teostab majanduslikud arvestused, juhendab kaastöötajaid, korraldab tööd ja sõlmib töölaseid kokkuleppeid		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid.		
Õpilane: 1. Juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • annab ülevaate ettevõtte töökorraldusest ja töötajaga seotud dokumentatsioonist; • juhendab ja nõustab vajadusel kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele arvestades töö iseloomu ja keerukust ning hindab töö kvaliteeti; • juhendab uut töötajat vastavalt juhistele; • motiveerib oma meeskonda sõltuvalt meeskonnaliikmete individuaalsetest omadustest ja eripäradest. 		
2. Korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise	<ul style="list-style-type: none"> • planeerib etteantud tingimuste järgi töö mahtu ja ajakulu ning jaotab tööülesanded; • korraldab ettevõtte tööloigu sujuva toimimise andes töötajatele asjakohaseid korraldusi ning vajadusel juhtides tähelepanu vajalikele muudatustele; • kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi. 		
3. Koostab ja edastab aruanded, sõlmib klientide ja koostööpartneritega lepinguid ning kokkuleppeid tootmistegevuse sujuvaks toimimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • koostab vajalikke dokumente vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele; • sõlmib klientide ja koostööpartneritega lepinguid ning kokkuleppeid tootmistegevuse sujuvaks toimimiseks, arvestades tootmise eesmärki. 		
4. Korraldab toodangu ettevalmistamise realiseerimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • koostab vajaliku dokumentatsiooni toodangu väljastamiseks ning vormistab toodangu saatelehed ja arved; • korraldab toodangu ettevalmistamise realiseerimiseks vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • tutvustab ettevõtte tootmisvõimalusi potentsiaalsetele klientidele ja koostööpartneritele, kasutades selleks sobivaid turundusvõtteid. 		

5. Valib ja värbab töötajad, vormistab töölepingud, suunab töötajad vajalikku täiendusõppesse	<ul style="list-style-type: none"> • valib ja värbab töötajad, vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust arvestades tootmise vajadusi ning ettevõtte arengut; • suunab töötajad vajalikku täiendusõppesse; • täiendab ennast tööalaselts õppides ja omandades uusi töövõtteid, -meetodeid ja -tehnikaid.
6. Koostab ettevõtte tootmise osa puudutava äriplaani vastavalt ettevõtte eesmärkidele.	<ul style="list-style-type: none"> • teostab majanduslikud arvestused, lähtudes ettevõtte eesmärkidest; • koostab ettevõtte tootmise osa puudutava äriplaani.
Teemad, alateemad	Organisatsioon ja juhtimine Meeskonnad ja liidrid Koolitus, areng ja hinnang Organisatsiooni juhtimine Finantsjuhtimine Organisatsiooniväliste suhete juhtimine Äriplaani Äriplaani koostamine
iseseisev töö 66 tundi	Äriplaani koostamine
praktika	Praktika 1-6 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi Praktilised tööd 1-6 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, SWOT-analüüs, väitlus, diskussioon, arutelu
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: 1. Tutvustab enda koostatud äriplaani
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, intervjuu, esitlus
Õppematerjalid	Asjaajamise alused https://moodle.e-ope.ee/enrol/index.php?id=1307 Shumann, S.(2012), Klienditeeninduse alused lihtsas keeles Oja,A. (2005)Klienditeenindus valguses ja varjus. Äripäev Scholtes, Peter R. Juhi käsiraamat. Kirjastus TEA, Tallinn 2001 Vadi, M. Organisatsioonikäitumine. TÜ kirjastus, Tartu 2004 Varendi, M. Teder,J. Ettevõtte hindamine ja arendamine, SA Innove 2008 Virovere, A., Alas, R., Liigand, J. Organisatsiooniline käitumine. Kirjastus Külim. Tallinn 2005 www.juhtimine.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	KARJÄÄRI PLANEERIMINE JA ETTEVÕTLUSE ALUSED	4,5	E. Rõuk, A. Kupp, E. Laurson, K. Vreimann, E. Takk
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime oma karjääri planeerimisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas lähtudes elukestva õppe põhimõtetest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Mõistab oma vastutust teadlike otsuste langetamisel elukestvas karjääriplaneerimise protsessi	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib iseseisvalt enda isiksust ja kirjeldab oma tugevusi ja nõrkusi; • annab hinnangu oma kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse ning enda tööturul rakendamise võimaluste kohta; • analüüsib iseseisvalt informatsiooni tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta; • analüüsib iseseisvalt informatsiooni praktika- ja töökohtade kohta; • koostab iseseisvalt elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus; • valmistab iseseisvalt ette ja osaleb näidistööintervjuul; • koostab iseseisvalt endale lühi- ja pikaajalise karjääriplaani. 		
2. Mõistab majanduse olemust ja majanduskeskkonna toimimist	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib iseseisvalt oma majanduslikke vajadusi, lähtudes ressursside piiratusest; • analüüsib iseseisvalt turumajanduse toimimist arvestades nõudluse, pakkumise ja turutasakaaluga õpitavas valdkonnas; • analüüsib juhendi alusel nõudluse ja pakkumise mõju ühe ettevõtte toodete müügi tulemustele; • analüüsib meeskonnatööna Eestis kehtivaid otseseid ja kaudseid makse ning nende mõju ettevõtluskeskkonnale õpitavas valdkonnas; • täidab etteantud andmete alusel sh elektrooniliselt FIE näidistuludeklaratsiooni; • kasutab iseseisvalt majanduskeskkonnas orienteerumiseks riiklikku infosüsteemi e-riik. 		
3. Mõtestab oma rolli ettevõtluskeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib meeskonnatööna juhendi alusel ettevõtluskeskkonda Eestis lähtudes õpitavast valdkonnast; • võrdleb iseseisvalt lähtuvalt ettevõtluskeskkonnast oma võimalusi tööturule sisenemisel palgatöötajana ja ettevõtjana; • kirjeldab juhendi alusel vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete toimimist; • analüüsib meeskonnatööna ühe ettevõtte majandustegevust ja seda mõjutavat ettevõtluskeskkonda; • analüüsib meeskonnatööna juhendi alusel kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõtte majandustegevusele; • kirjeldab ja analüüsib ettevõtte äriideed õpitava valdkonna näitel ja koostab elektrooniliselt juhendi alusel äriplaani. 		

<p>4. Kasutab oma õigusi ja täidab oma kohustusi töökeskkonnas toimimisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loetleb ja selgitab iseseisvalt töötervishoiu ja tööohutuse põhilisi suundumisi lähtudes riiklikust strateegiast; • loetleb ja selgitab iseseisvalt tööandja ja töötajate põhilisi õigusi ning kohustusi ohutu töökeskkonna tagamisel ja selgitab riskianalüüsi olemust; • eristab ja kirjeldab meeskonnatööna töökeskkonna üldist füüsilisi, keemilisi, bioloogilisi, psühhosotsiaalseid ja füsioloogilisi ohutegureid ja meetmeid nende vähendamiseks; • tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb iseseisvalt lähtuvalt seadustes sätestatust töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega; • kirjeldab meeskonnatööna tulekahju ennetamise võimalusi ja enda tegevust tulekahju puhkemisel töökeskkonnas; • analüüsib meeskonnatööna töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni erinevatest allikatest juhtumi näitel; • kasutab iseseisvalt elektroonilist töölepinguseadust töölepingu sõlmimisel, tööaja ja puhkuse korraldamisel; • analüüsib iseseisvalt töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu põhilisi erinevusi töötaja ja ettevõtja vaatest; • analüüsib meeskonnatööna töötaja õigusi, kohustusi ja vastutust sisaldavaid organisatsioonisiseseid dokumente; • arvestab iseseisvalt ajatöö, tükitöö ja majandustulemustelt makstava tasu bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist; • kirjeldab iseseisvalt asjaajamise ja dokumendihalduse tähtsust organisatsioonis; • koostab ja vormistab iseseisvalt elektroonilise algatus- ja vastuskirja ning e-kirja sh allkirjastab digitaalselt; • kirjeldab iseseisvalt dokumentide säilitamise vajadust organisatsioonis ja seostab seda isiklike dokumentide säilitamisega.
<p>5. Käitub vastastikust suhtlemist toetaval viisil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keerukates ja muutuvates suhtlemissituatsioonile sobivat verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemist; • kasutab keerukates ja ootamatutes suhtlemissituatsioonides erinevaid suhtlemisvahendeid, sh järgib telefoni- ja internetisuhtluse head tava; • analüüsib enda ja grupiliikmete käitumist ning järgib üldtunnustatud käitumistavasid; • juhib juhendi alusel eesmärgipäraselt väikesearvulist meeskonda tööalaste probleemide looval lahendamisel; • analüüsib juhendi alusel kultuurilisi erinevusi suhtlemisel; • analüüsib juhendi alusel enda ja teiste teeninduskultuuri, teenindushoiakuid ja –oskusi; • lahendab iseseisvalt erinevaid sh muutuvaid teenindussituatsioone lähtudes kliendikeskse teeninduse põhimõtetest.
<p>Teemad ja alateemad</p>	<p>Karjääritee planeerimine Enesetundmine ja selle tähtsus karjääri planeerimisel. Tööturu tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel Planeerimine ja otsustamine ja karjääriplaan</p> <p>Majandusõpetus Majanduslikud valikud piiratud ressursside tingimustes. Tulude ja kulude planeerimine ning oma eelarve koostamine. Turu roll majanduse toimimises. Maksusüsteemi olemus ja maksud, tuludeklaratsiooni koostamine. Säästmine, investeerimine ja laenamine. Riikliku infosüsteemi e-riik kasutamine.</p> <p>Ettevõtluse alused Ettevõtliku inimese portree. Väliskeskond ja selle mõju ettevõtte tegevusele. Kultuuridevaheliste erinevuste mõju majandustegevusele. Vastutustundliku ettevõtluse põhimõte. Äriidee ja selle ellu viimine</p>

	<p>Töökeskkond Sissejuhatus töökeskkonda. Töökeskkonnaga tegelevad struktuurid. Töövõime säilitamise olulisus, riskianalüüs, töökeskkonna riiklik strateegia). Töökeskkonnaalase töö korraldus (Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused. Töökeskkonna ohutegurid (Töökeskkonna füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühhosotsiaalsed ohutegurid vastava eriala näitel Meetmed ohutegurite mõju vähendamiseks.). Töökeskkonnaalane teave (Erinevad töökeskkonnaalase teabe allikad.) Tööõnnetused (Tööõnnetuse mõiste. Õigused ja kohustused seoses tööõnnetusega Tuleohutus (Tulekahju ennetamine. Tegutsemine tulekahju puhkemisel</p> <p>Tööseadusandlus Lepingulised suhted töö tegemisel. Töölepingu pooled, nende kohustused ja õigused, töökorraldus, töö ja puhkeaeg , puhkuste liigid. Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised.</p> <p>Asjaajamine asjaajamise, dokumendi ja dokumendihalduse mõiste; asjaajamise õiguslik keskkond; ametikirja koostamine; dokumentide säilitamine, säilitustähtaeg, dokumentide säilitamine aktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine poolaktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine arhiivis; isiklikud dokumendid, isikut tõendavad dokumendid, kuuluvust tõendavad dokumendid, tunnistused, lepingud ning nende säilitamine</p> <p>Suhtlemisoskused Suhtlemine (Suhtlemisvajadused ja –ülesanded. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Suulise esitluse läbiviimine grupile. Ametlik ja mitteametlik suhtlemine. Telefonisuhtlus. Internetisuhtlus ja suhtlusvõrgustikud. Kirjalik suhtlemine. Erinevad suhtlemissituatsioonid. Suhtlemine erinevate kulutuuride esindajatega, kultuuridevahelised erinevused ja nende arvestamine suhtlemissituatsioonides. Suhtlemisbarjäär ja selle ületamise võimalused. Isikutaju eripära ja seda mõjutavad tegurid. Tõepärane enesehinnang suhtlemisoskuste kohta.) Käitumine suhtlemissituatsioonides (Tööalase käitumise etikett. Positiivse mulje loomine. Käitumisviisid. Kehtestav käitumine. Konfliktid ja veaolukorrad ning nende tekkepõhjused. Toimetulek konfliktidega. Meeskonnatöö põhimõtted. Meeskonda kuulumise positiivsed ja negatiivsed küljed. Loovus ja isiklik areng meeskonnas.)</p> <p>Klienditeenindus Kliendikeskse teeninduse põhimõtted. Teenindussituatsioonid ja nende lahendamine</p>
iseseisev töö 54 tundi	<p>Õpilane põhjendab konkreetseid näiteid tuues isiklikku motivatsiooni mõjutavad tegureid ning seostab neid õpitaval kutsealal töötamisega ja huviga seda töövaldkonna arendada. Koostab esitluse. Koostab juhendi alusel elektrooniliselt FIE tuludeklaratsiooni E-vormi Koostab juhendi alusel äriplaani ja äriplaani esitluse Koostab meeskonnatööna kokkuvõtte võimalustest vähendada ohutegurite mõju töökeskkonnas vastava eriala näitel Juhtumi analüüs – tööohutuse ja töötervishoiu alase info leidmine erinevatest allikatest Veebipõhine rühmatöö. Klienditeenindusala probleemi arutelu ja veebis, kasutades internetisuhtluse head tava</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, juhtumianalüüs, rühmatöö

Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õpilane koostab isikliku karjääriplaani, analüüsides ja põhjendades valmidust või arenguvajadust selleks, et ehitada oma tööalane karjäär üles isiklikule ettevõtlusele. 2. Õpilane kaitseb oma karjääriplaani. 3. Õpilane koostab etteantud kirjaliku ülesande järgi ametikirja, allkirjastab selle digitaalselt ja edastab e-kirjaga 4. Äriplaani koostamine ja esitamine. Hinnatakse vormistust, korrektset keelekasutust, sisu vastavust juhendile ja esitlust.
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamise meetodid	Suuline vastamine, kirjalik töö, rollimäng, õpimapp
	<p>Ettevõtluse alused SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Tiia Randmaa, Ester Raiend, Riina Rohelaan, Aive Kupp, Jane Mägi 2007</p> <p>Ideest eduka ettevõtte SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Rein Sirkel, Kaire Uiboleht, Juhan Teder, Monika Nikitina-Kalamäe 2008 3. Füüsilisest isikust ettevõtja käsiraamat Kirjastus Ilo; Olavi Kärsna 2008</p> <p>Internetileheküljed www.minuraha.ee www.eas.ee www.emta.ee</p> <p>Saavutuste logiraamat : materjale karjääriõpetuse läbiviimiseks 8.-12. klassides / [Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform ; koostajad Alla Eenmaa ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tallinn] : Printon) 44 lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Tervis ja karjäär : inimese tervis – eriala valiku ja tööalase karjääri mõjutaja [Võrguteavik] / [koostanud: Annika Kүүdorf, Eda Merisalu, Mare Lehtsalu] Ilmunud Tallinn : Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, 2008</p> <p>Vaatame koos tulevikku : gruppitööde kogumik põhikooli ja gümnaasiumi kutsesuunitlejatele, aineõpetajatele, klassijuhatajatele ja karjäärinõustajatele / [koostajad Imbi Kuusik ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tabasalu] : Serica Disain) 74, [6] lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Karjääriõppe sidumine praktikaga soovituslikud abimaterjalid / [Võrguteavik] : SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostaja: Terje Paes</p> <p>Internetileheküljed www.eures.ee www.rmp.ee http://europa.eu/youth www.ti.ee www.rajaleidja.ee www.mitteformaalne.ee</p> <p>„Klienditeenindus valguses ja varjus“ A.Oja, Äripäeva Kirjastus 2005 „Aktiivõppe meetodid“, „Aktiivõppemeetodid II“ T.Salumaa, M.Talvik, A.Saarniit. Merlecons ja Ko OÜ, Tallinn 2006 „Klienditeeninduse alused lihtsas keeles“ S.Schumann, Programm „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“ 1.1.0501.08-0004, 2012 Mc Kay, M., Davis, M., Fanning, P., Suhtlemisoskused. 2004 Rekkor, S jt., Teenindamise kunst. 2013</p>

Õppematerjalid	Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060 Töölepingu seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030 http://www.tooelu.ee/
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	HOBUSTE HOOLDAMINE	2	E. Viilup, U. Martin
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab hobuste seisundit igapäevaselt, korraldab ja planeerib edasised tegevused tagades hobuste üldise heaolu.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Vastutab hobuste üldiste heaolu tingimuste eest	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • vaatleb igapäevaselt hobuseid, tuvastab kõrvalkalded ning korraldab edasise tegevuse; • jälgib igapäevaselt hobuste heaolu (sööt, joogivesi, allapanu, puhtus jm) ning korraldab healutingimuste täitmise vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • korraldab hobuste grupeerimise ja/või ümberpaigutamise lähtudes turvalisuse nõuetest, arvestades hobuste kasvatamise eesmärki ja kasutusala; • Kontrollib talliseadmete töökorrasolekut ning vajadusel korraldab hoolduse; • leiab infot keskkonna- ja loomade healunõuete kohta ning rakendab teadmisi töös. 		
2. Kavandab ja planeerib edasised tegevused olukorra parendamiseks	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja planeerib hooldamise käigus kogunenud teabe põhjal edasised tegevused olukorra parendamiseks ja hooldamise tegevuste paremaks korraldamiseks • leiab infot erinevatest teabeallikatest sõnniku- ja jäätmekäitluse nõuete kohta ning loob seoseid keskkonnakaitsenõuetega. 		
Teemad, alateemad	Hobuste heaolu ja käitumine Ohutu hobuste käsitlemine Hobuste pidamisviisid Keskkonnanõuded ja hobuste heaolu reeglid seadlusaluselt lähtuvalt Hobuste hooldamine Hobuste hooldamise viisid ja vahendid. Jäätmekäitus ja keskkonnanõuded Talliseadmed ja inventar		

iseseisev töö 12 tundi	Info leidmine ja läbitöötamine keskkonna- ja jäätmekäitlusnõuete kohta tallis 12 tundi
praktika	Praktika 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP, 26 tundi Praktilised tööd 1-2 õpiväljundite kohta 0,5 EKAP, 13 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane selgitab ühe etteantud situatsiooni lahendamist kavandades ja planeerides tegevusnäitajad
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: K. H. Leutonen „Hobuste psüühika ja käitumine“ JKHK 2011 A. Nilk „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 H. Mauring "Hobusekasvatuse ja ratsasport" 1988 "Oma Hobu" Youtube.com J. Batty-Smith „The BHS complete manual of horse and stable management“ 2008 S. E.Harris“ Grooming to Win“ 2008 T.Kaimio „Koos hobusega“ 2004 www.ratsaliit.ee , www.fei.org , www.thehorse.com

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	HOBUSTE SÖÖTMINE	4	M-M. Urve, U. Martin, T. Siiboja, L. Pärnaste
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane koostab söödaratsiooni ja paneerib söödavajaduse ning organiseerib söötmise		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane: 1. Hindab hobuste toitumust ja söömust ning planeerib edasised tegevused	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> hindab hobuste toitumust ja söömust, arvestades hobuste anatoomiat, füsioloogiat, pidamisviisi, rakendusala, vanust, tõugu ja tervislikku seisundit ning registreerib kõrvalekalded vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse; leiab erinevatest teabeallikatest hobuste söötmisnormid; koostab söödaratsiooni arvestades hobuste vanust, toitumust, kasutusala, varutud söötasid, nende kvaliteeti jm.
2. Planeerib söödavajaduse ja korraldab söötmise	<ul style="list-style-type: none"> planeerib söödavajaduse arvestades hobuste vanust, arvu, toitumust, kasutusala, varutud söötasid, nende kvaliteeti jm; korraldab sööda olemasolu ja ladustamise arvestades hoiustamistingimusi ja ettevõtte töökorraldust; hindab sööda kvaliteeti organoleptiliselt, otsustab edasise tegevuse; organiseerib söötmise ja jootmise vastavalt ratsioonile ja söötmiskorrale;
Teemad, alateemad	Söödaratsiooni koostamine Söödavajaduse arvestamine
iseseisev töö 24 tundi	Söödaratsiooni koostamine 12 tundi Söödavajaduse planeerimine 12 tundi
praktika	Praktika 1-2 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi Praktilised tööd 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP, 26 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, arutelu
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Söödaratsiooni koostamine 2. Söödavajaduse arvestamine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon

Õppematerjalid	Moodle e- kursused: A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK M-M. Urve „Hobuste söötmine“ JKHK Moodle e-õpiobjekt: M-M Urve „Hobuste söötmisnormid ja söödaratsioonide koostamine“ 2009 J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 H. Mauring "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 M. Worth " The Horse Nutrition Handbook" 2010 Ajakiri "Oma Hobu" www.Youtube.com www.nouandeteenistus.ee
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	HOBUSTE TERVISHOID	3	U. Martin
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab hobuste tervislikku seisundit, vajadusel korraldab ravi vastavalt loomaarsti ettekirjutusele ja õigusaktide nõuetele		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hindab hobuste üldist tervislikku seisundit ja korraldab edasise tegevuse	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> hindab hobuste üldist tervislikku seisundit, tuvastab haige looma, vajadusel teavitab loomaarst ning otsustab ja korraldab edasise tegevuse; kirjeldab käitumist eriolukorras (hobuse hukkumine, hädatapp, taudiolukord, hobuse ootamatu käitumine jm) ning korraldab edasise tegevuse vastavalt õigusaktide nõuetele. 		
2. Korraldab haige hobuse ravi vastavalt loomaarsti ettekirjutusele	<ul style="list-style-type: none"> korraldab haige hobuse ravi vastavalt loomaarsti raviskeemile kasutades ravimeid vastavalt loomaarsti ettekirjutusele; hindab hobuste kapjade tervislikku seisundit ja korraldab edasise tegevuse; hobuse hukkumise või hukkamise (hädatapu) korral korraldab edasise tegevuse arvestades õigusaktide nõudeid ning korjuse hoiustamise ja transpordi. 		

Teemad, alateemad	Hobuste tervishoiu põhialused Seadustest tulenevad veterinaarnõuded. Hobuste esmaabi ja ohutu käsitsemine Ravimiarvestuse alused Veterinaarkorralduse alused
iseseisev töö 24 tundi	Info leidmine ja läbitöötamine veterinaarnõuete, ravimiseaduse ja veterinaarkorralduse kohta 24 tundi
praktika	Praktika 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP, 26 tundi Praktilised tööd 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP, 26 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane selgitab ühe etteantud situatsiooni lahendamist kavandades ja planeerides tegevusnäitajad
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonratsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: U. Martin, U. Lehtsalu „Hobuste tervishoid ja taastootmine“ JKHK 2011 M-M. Urve „Loomatervishoid“ JKHK 2011 www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	HOBUSTE KARJATAMINE	1	I. Klein, M-M. Urve
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine ja söötmine		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane koostab karjatamisplaani, korraldab koplite ning karjaaedade rajamise ja hooldamise, hindab karja ja karjamaa olukorda, korraldab karjamaade hooldamise ning hobuste jälgimise karjas.		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane: 1. Koostab karjatamisplaani ja planeerib koplite, karjaaedade ja -teede rajamise	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • koostab karjatamisplaani arvestades hobuste rühma, rohumaade seisundit, asukohta ja varjualuse olemasolu; • võrdleb karjamaade ja koplite tarastuse viise ning sobivust erinevatele hobuste rühmadele ning arvestades tarastuse ökonoomsust; • selgitab nõudeid karjateele, hindab karjatee turvalisust hobustele; • planeerib ja korraldab koplite, karjaaedade ja -teede rajamise arvestades karjatamisplaani.
2. Korraldab karjatamise ja kopeldamise ning karjamaade hooldamise	<ul style="list-style-type: none"> • korraldab hobuste karjatamise vastavalt karjatamisplaanile, juhendab tallitöötajat; • planeerib sööda ja vee olemasolu karjatamisel, korraldab vee ja lisa söötade olemasolu arvestades taimikut ja ratsiooni; • jälgib karja- ja heinamaade keskkonnaseisundit ning korraldab järelniitmist arvestades taimestikku, maastikku, tallamist, liigniisketel aladel karjatamist jms.
3. Jälgib karja terviklikkust ja hobuste käitumist	<ul style="list-style-type: none"> • jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt, kõrvalkallete puhul korraldab edasise tegevuse; • avastab vajadusel indlevad hobused, tegutseb vastavalt töökorrale ja otsustab edasise tegevuse; • tuvastab poegiva või poeginud hobuse, abistab vastavalt vajadusele või korraldab abi, korraldab vajadusel poeginud hobuse ja sündinud varsa ümberpaigutamise.
Teemad, alateemad	Hobuste karjatamine Karjamaavajaduse planeerimine, karjatusplaani koostamine Karjamaade ja koplite tarastamisviisid ja nõuded, karjamaade ja koplite tarastamine Karja- ja kopeldamisteed Hobuste heaolu ja käitumine Lis söötade ja joogivee vajadus karjamaal
Iseseisev töö 12 tundi	Karjatamisplaani koostamine
praktika	Praktika – puudub Praktilised tööd 1-3 õpiväljundite kohta 0,5 EKAP, 13 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Karjatamisplaani koostamine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd

sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Piimakarjakasvatus“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=4104 www.nouandeteenistus.ee www.maa-amet.ee www.pria.ee www.pikk.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	HOBUSTE TAASTOOTMINE JA ARETUS	8	U. Martin, A. Niik
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine ja söötmine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab hobuse aretusega seonduvaid põhitõdesid ja korraldab taastootmisprotsessiga seonduvates töodes lähtudes hobuse heaolust ja inimeste turvalisusest.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Valib aretuseks sobivad hobused vastavalt jõudluskontrolli kokkuvõtetele ja karja aretuse eesmärgile	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab suguhobuste valiku põhimõtteid tuues välja aretuseesmärgile vastavad valikutunnused ning iseloomustab neid; • selgitab hobuste valikuomaduste pärandumist geneetika alusel; • leiab informatsiooni aretusdokumentidest (hobuse pass, jõudluskontrolli kokkuvõtte jm.); • valib aretussuunale vastavaid hobused jõudluskontrolli kokkuvõtete ja välimiku hindamise põhjal ning otsustab paaride valiku; • korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, koostades aretusplaani vastavalt ettevõtte aretus- ja tegevussuunale ning valib või korraldab aretushobuse valiku vastavalt aretusplaanile; • hindab taastootmise olukorda, analüüsib tulemusi ja teeb parendusi vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 		
2. Korraldab sugu- ja noorhobuste pidamise ning taastootmise vastavalt ettevõtte tegevussuunale ja hobuste heaolule	<ul style="list-style-type: none"> • korraldab sugu- ja noorhobuste pidamise lähtudes hobuste liigimasesest käitumisest, soost, vanusest, tiinusest, tootmissuunast jms; • korraldab hobuste taastootmise arvestades ettevõtte aretus- ja tegevussuunda ja hobuste heaolu. 		
3. Korraldab varsa arvele võtmise ja täidab algarvestuse dokumente	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab varsa arvele võtmise vajalikkust ja korda; • registreerib sünni, saadab aretusorganisatsiooni vastsündinu sünniteate ja tellib hobuse märgistamise, vastavalt õigusaktides kehtestatud nõuetele. 		

Teemad, alateemad	Hobuste taastootmine Eestis aretatavad hobusetõud Suguhobuste hindamine ja valik Valikutunnused ja nende omavaheline seos Suhteline aretusväärtus ja selle kujunemine Hobuste välimiku hindamine Jõudluskontroll ja selle tähtsus tõuaretuses Aretusalane dokumentatsioon Vajalikud algarvestusvormid ja aretusalased dokumendid
sh iseseisev töö 48 tundi	Hobuste aretuse teemaliste materjalide läbitöötamine ja analüüs
sh praktika	Praktika 1-3 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi Praktilised tööd 1-3 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumite ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: Õpilane selgitab ühe etteantud situatsiooni lahendamist geneetika ja valiku põhimõtete alusel, kavandades ja planeerides tegevusnäitajad
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: A. Niik „Hobuste valik ja aretus“ JKHK 2009 U. Martin, U. Lehtsalu „Hobuste tervishoid ja taastootmine“ JKHK 2011 Kollom, R. „Maailma hobused“ Tallinn, 1998 240 lk Mauring, H. "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 Erinevate tõugude osas internetiallikad Internetiallikad www.estsporthorse.ee , www.ehs.ee , www.vet.agri.ee